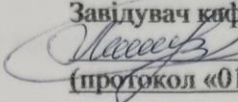

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Віталій МЕЛЬНИЧУК

(протокол «01» вересня 2025р. № 2)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Ветеринарне правознавство України та основи міжнародного ветеринарного права

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

рівень вищої освіти другий (магістерський)

факультет ветеринарної медицини

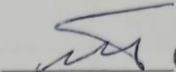
Полтава
2025 / 2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Ветеринарне правознавство України та основи міжнародного ветеринарного права» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Мова викладання – державна

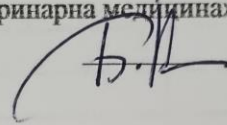
Розробник: Щербакова Наталія, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
к.в.н., доцент

«01» вересня 2025 року

 (Наталія ЩЕРБАКОВА)

Погоджено гарантом освітньої програми «Ветеринарна медицина»

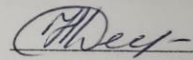
«01» вересня 2025 року

Борис КИРИЧКО

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»
протокол від «1» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Надія ДМИТРЕНКО

©ПДАУ 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання ОП*
Загальна кількість годин –	90
Кількість кредитів –	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувачавищої освіти	Обов'язкова
Рік навчання (шифр курс)	2025–2026 211BET_мд_2021
Семестр	10
Лекції (годин)	18
Практичні (годин)	24
Самостійна робота (годин)	48
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дати магістрантам основи знань та навички з організації та управління ветеринарними організаціями, підприємствами, ресурсами та виробничими процесами.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Організація та економіка ветеринарної справи.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 15. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина. фахові:

ФК 15. Здатність організовувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 14. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 8.	Знати нормативно правові акти якими регулюється облікова звітність під час фахової діяльності.
ПРН 14.	Знати основні аспекти, щодо структури ветеринарної медицини в Україні; Знати основні нормативно-правові документи, що регулюють діяльність Держпродспоживслужби України та міжнародних відносин в галузі ветеринарної медицини

6.Методи навчання і викладання

Словесні методи: лекція, бесіда; наочні методи: демонстрування; практичні методи: практичні заняття; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування.

комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; проектування професійних ситуацій;

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Положення про Держпродспоживслужбу.

Державне управління в галузі ветеринарної медицини.

Законодавство України в галузі ветеринарної медицини.

Тема 2. Законодавчі акти, які регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні ветеринарної практики.

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з ветеринарної практики.

Вимоги до суб'єктів господарювання при відкритті ветеринарної аптеки.

Вимоги до суб'єктів господарювання при відкритті клініки ветеринарної медицини.

Тема 3. Закон України про захист прав споживачів.

Порушення законодавства про захист прав споживачів (ст. 156-1 КУАП), правил торгівлі на ринках (ст. 159 КУАП). Обіг продукції, яка не відповідає вимогам стандартів (ст. 167, 170 КУАП). Неправомірне застосування національного знака відповідності (ст. 170-1 КУАП).

Тема 4. Законодавство України про адміністративні порушення в галузі ветеринарної медицини.

Порушення санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідеміологічних правил і норм (ст. 42 КУАП). Обіг сільськогосподарської продукції, що містить хімічні препарати (ст. 42-1 КУАП), радіонукліди (ст. 42-2 КУАП), мікроорганізми та інші біологічні агентами понад гранично допустимі рівні (ст. 42-3 КУАП). Порушення правил державної власності на тваринний світ (ст. 50 КУАП) та використання об'єктів полювання, і рибальства (ст. 85, 85-1 КУАП). Порушення вимог щодо охорони диких тварин (ст. 87, 88-1 КУАП), охорони тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, зоологічних та ботанічних колекцій (ст. 88-2, 90 КУАП). Незаконний експорт та імпорт об'єктів тваринного і рослинного світу (ст. 88 КУАП).

Тема 5. Юридична і дисциплінарна відповідальність фахівців.

Службова недбалість. Халатність. Лікарська помилка. Нещасний випадок. Професійна недосвідченість.

Тема 6. Законодавчі акти, які регламентують діяльність державних служб ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на кордоні та транспорті.

Завдання регіональної служби державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті.

Повноваження регіональної служби державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті.

Порядок уплати єдиного збору у пунктах пропуску через кордон.

Тема 7. Ветеринарна система України та ЄС щодо захисту споживачів, тварин та навколишнього середовища. Гармонізація українського законодавства у відповідності з нормами і принципами ЄС. Офіційний контроль стосовно переробних підприємств у ЄС. Контроль за експортно-імпортними операціями. Завдання офіційного ветеринара та офіційного асистента. Вимоги законодавства ЄС до організації і методики післязабійної експертизи туш і органів ссавців та вимоги до встановлення особливих правил організації офіційного контролю за продуктами тваринного походження, що призначені для споживання людиною відповідно до Регламенту ЄС № 854/2004.

Тема 8. Міжнародні ветеринарні угоди, що впливають на торгівлю
Вимоги законодавства ЄС до встановлення санітарних та гігієнічних вимог, а також вимог до ветеринарної сертифікації пастеризованого молока, молочних продуктів та сирого молока, що призначені для споживання людиною відповідно до Рішення Комісії №2004/438/ЄС.
Вимоги законодавства ЄС до заходів контролю окремих речовин та їх залишкового вмісту в живій худобі та продуктах тваринного походження. відповідно до Директива Ради 96/23/ЄЕС.

Структура(тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 211BET_мд_2021			
	усього	у тому числі		
1		л	п.з	с.р.
2	3	5	7	
Тема 1. Положення про Держпродспоживслужбу	16	4	4	8
Тема 2. Законодавчі акти, які регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні ветеринарної практики.	14	2	4	8
Тема 3. Закон України про захист прав споживачів.	14	2	4	8
Тема 4. Законодавство України про адміністративні порушення в галузі ветеринарної медицини.	6	2	4	
Тема 5. Кримінальна і дисциплінарна відповідальність фахівців	2	2	—	—
Тема 6. Законодавчі акти, які регламентують діяльність державних служб ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на кордоні та транспорті.	14	2	4	8
Тема 7. Ветеринарна система України та ЄС щодо захисту споживачів, тварин та навколишнього середовища. Гармонізація українського законодавства у відповідності з нормами і принципами ЄС.	12	2	2	8
Тема 8. Міжнародні ветеринарні угоди, що впливають на торгівлю	12	2	2	8
Усього годин	90	18	24	48

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма 211BET_мд_2021
1	Завдання держави в галузі ветеринарної медицини. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі ветеринарної медицини	4
2	Законодавчі акти, які регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні ветеринарної практики.	4
3	Закон України про захист прав споживачів.	4
4	Права та обов'язки посадових осіб, які здійснюють державний ветеринарно-санітарний контроль.	4
5	Державний ветеринарно-санітарний контроль та нагляд на державному кордоні України та транспорті.	4
6	Основні принципи належної практики конструювання, виробництва, реалізації і використання лікарських засобів для ветеринарії, які передбачені в Директиві комісії ЄС від 23 липня 1991 р. (91/412ЄС).	2
7	Особливості діяльності ветмедицини України в умовах членства в СОТ.	2
	Разом	24

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма 211BET_мд_2021
Тема 1. Положення про Дерпродспоживслужбу.		
1	Державне управління в галузі ветеринарної медицини	8
	Разом за темою 1	8
Тема 2. Законодавчі акти, які регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні ветеринарної практики.		
2	Умови підприємницької діяльності та оподаткування	8
	Разом за темою 2	8
Тема 3. Закон України про захист прав споживачів.		
3	Державний ветеринарно-санітарний контроль та нагляд за якістю ветеринарних препаратів, субстанцій, готових кормів, кормових добавок і засобів ветеринарної медицини	8
	Разом за темою 3	8
Тема 6. Законодавчі акти, які регламентують діяльність державних служб втеринарно-санітарного контролю та нагляду на кордоні та транспорті.		
4	Забезпечення ветеринарно-санітарного та епізоотичного благополуччя і проведення карантинних заходів	8
	Разом за темою 6	8
Тема 7. Ветеринарна система України та ЄС щодо захисту споживачів, тварин та навколишнього середовища. Гармонізація українського законодавства у відповідності з нормами і принципами ЄС.		
5	Розвиток системи світової торгівлі	4
6	Роль та функції світової організації торгівлі	4
	Разом за темою 7	8
Тема 8. Міжнародні ветеринарні угоди, що впливають на торгівлю		
7	Міжнародні правила щодо торгівлі товарами Міжнародне співробітництво України в галузі ветеринарної медицини	4
8	Процедури контролю, інспектування та ухвалення рішень та розпоряджень з питань ветеринарної медицини	4
	Разом за темою 8	8
	Разом	48

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни «Ветеринарне правознавство України та основи міжнародного ветеринарного права» не передбачені робочим навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 8.	<i>Поточний контроль:</i> виконання завдань практичного заняття (захист), виконання самостійної роботи (опитування), експрес та контрольне опитування.
ПРН 14.	<i>Поточний контроль:</i> виконання завдань практичного заняття (захист), виконання самостійної роботи (опитування), експрес та контрольне опитування.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми лекції	Вид навчальної роботи здобувачів				Разом
	Експрес опитування	Виконання завдань практичного заняття	Виконання самостійної роботи (опитування)	Контрольне опитування	
Тема 1. Положення про Дерпродспоживслужбу.	2	2	2	28	—
Тема 2. Законодавчі акти, які регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності при здійсненні ветеринарної практики.	2	2	2		—
Тема 3. Закон України про захист прав споживачів.	2	2	2		—
Тема 4. Законодавство України про адміністративні порушення в галузі ветеринарної медицини.	2	2	-		—
Тема 5. Кримінальна і дисциплінарна відповідальність фахівців	2	-	-		—
Тема 6. Законодавчі акти, які регламентують діяльність державних служб ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на кордоні та транспорті.	2	2	2		—

Тема 7. Ветеринарна система України та ЄС щодо захисту споживачів, тварин та навколишнього середовища. Гармонізація українського законодавства у відповідності з нормами і принципами ЄС.	2	1	4	28	—
Тема 8. Міжнародні ветеринарні угоди, що впливають на торгівлю	2	1	4		—
Разом	16	12	16	56	100

Шкала та критерії оцінювання

▪ експрес опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти опанував матеріал лекції та відповів на питання відповідно програмним результатам навчання.
1	здобувач вищої освіти не повністю відповів на питання з теми лекції
0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

▪ виконання завдань практичних занять

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	здобувач вищої освіти повністю виконав завдання практичного заняття та повністю надав відповіді при захисті роботи відповідно програмним результатам навчання.
0,5	здобувач вищої освіти був присутній на практичному занятті, але не виконав завдання.
0	здобувач вищої освіти не був присутній на практичному занятті, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

▪ виконання самостійної роботи (опитування)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти повністю виконав завдання самостійної роботи та повністю надав відповіді на запитання відповідно програмним результатам навчання.
1,5	здобувач вищої освіти повністю виконав завдання самостійної роботи, але не повністю надав відповіді на запитання.
1	здобувач вищої освіти виконав 50% завдання самостійної роботи.
0	здобувач вищої освіти не виконав самостійної роботи.

▪ контрольне опитування студентів

Кількість балів	Критерії оцінювання
28	здобувач вищої освіти повністю розкрив питання та надав ґрунтовну відповідь відповідно програмним результатам навчання.
22-27	у відповіді здобувач вищої освіти є невідповідності, але в загалом питання розкриті
16-21	у відповіді здобувач вищої освіти не повністю розкриті питання, є деякі невідповідності
8-15	у відповіді здобувач вищої освіти питання не розкриті, є значні помилки але окремі положення трактуються вірно
1-7	у відповіді здобувач вищої освіти питання не розкриті, є значні помилки та окремі положення трактуються не вірно

0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
---	--

12 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни: нормативно-правові акти, мультимедійне обладнання.

13. Політика навчальної дисципліни

- **щодо термінів виконання та перескладання:** Завдання практичних робіт виконуються під час проведення занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання відбувається на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми.

- **щодо академічної доброчесності:** студент повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

- **щодо відвідування занять:** Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін, пропущені заняття підлягають відпрацюванню.

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

- **щодо оскарження результатів оцінювання:** Оскарження результатів оцінювання відбувається шляхом комісійного перескладання заліку.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Аграрне право: підручник / В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко, І. М. Кульчій та ін. за ред. А. М. Статівки. Вид. 2-ге, змін. Харків : Право, 2021. 416 с.
2. Посібник для малих та середніх підприємств м'ясопереробної галузі з підготовки та впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції HACCP / Г. Василенко, О. Дорофєєва, Б. Голуб та ін. Київ: Міжнародний інститут безпечності та якості харчових продуктів, 2017. 236 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Документ № 80731-X від 07.12.1984. Дата оновлення: 15.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 11.08.2025).
4. Кримінальний кодекс України: Документ № 2341-III від 05.04.2001. Дата оновлення: 28.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 11.08.2025).
5. Про ветеринарну медицину : Закон України від 04.02.2021. № 1206-IX. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-20#Text> (дата звернення: 11.08.2025).

6. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин: Закон України від 18.05.2017. № 2042- VIII. Дата оновлення: 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text> (дата звернення: 11.08.2025).
7. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21.02.2006. № 3447-IV. Дата оновлення: 06.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text> (дата звернення: 11.08.2025).
8. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997. № 771/97-ВР. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#top> (дата звернення: 11.08.2025).

Допоміжні

- 1 Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/82/ЄС від 6 листопада 2001 року про Кодекс Співтовариства стосовно ветеринарних лікарських засобів : Документ № 984_012-01. Дата оновлення: 07.08.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_012-01#Text (дата звернення: 23.02.2024).
2. Європейська конвенція про захист домашніх тварин: № 994_a15. Конвенцію ратифіковано Законом № 578-VII (578-18) від 18.09.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a15#Text (дата звернення: 20.08.2024).
3. Методичні рекомендації щодо експорту харчових продуктів нетваринного походження. Офіційний сайт Держпродспоживслужби України. URL: <https://dpss.gov.ua/mizhnarodne-spivrobitnictv/veterinariya-ta-bezpechnist/sertifikati-zdorovya> (дата звернення: 10.12.2024).
4. Положення про Головне управління Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів в області, в місті Києві : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 12.04.2017 № 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0604-17#Text> (дата звернення: 11.08.2025).
5. Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 667. Дата оновлення: 16.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.08.2025).
6. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 853/2004 від 29 квітня 2004 року щодо затвердження спеціальних гігієнічних правил для харчових продуктів тваринного походження. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a99#Text (дата звернення: 11.08.2025).
7. Щербакова Н. С., Передера Ж.О. Передера С.Б. Державне регулювання відносин у сфері захисту тварин від жорстокого поводження Матеріали VII всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині (15 – 16 лютого 2022 року м. Полтава). Полтава ПДАУ, 2022. С. 46-49 113.
8. О. О. Медвідь, Н. С. Щербакова, С. Б. Передера Правові норми європейського союзу щодо попередження харчових лістеріозів, оцінення ризику для споживача, методи діагностики та ідентифікація *listeria spp.* Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки, 26 (114). С 33-37. DOI <https://doi.org/10.32718/nvlvet11406>
9. Н. С. Щербакова, С. Б. Передера, О. С. Передера, О. О. Медвідь Ветеринарно - санітарні вимоги щодо ввезення на митну територію України свійської птиці, призначеної для забою або поповнення поголів'я Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет – конференції «Сучасні проблеми біобезпеки в Україні» (21–22 травня 2024 року). Полтава: 2024. С. 76-79

Інформаційні ресурси

1. Законодавча база Верховної ради Офіційний сайт. URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 11.08.2025).
2. Всесвітня організація охорони здоров'я тварин. Офіційний сайт. URL: <https://www.woah.org/en/home/> (дата звернення: 11.08.2025).
3. Комісія Кодекс Аліментаріус. Офіційний сайт. URL: <https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/about-codex/en/> (дата звернення: 11.08.2025).